

توحید آخرین دین؛ آینده انسان و یا آینده تکنولوژی؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«أَفْرَأَ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ (1) خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ (2) أَفْرَأَ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ» (3)

نسبت آخرین پیامبر و آخرالزمان و آخرین بشر

1- با توجه به سخن رسول خدا «صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ» که فرمودند: «بُعِثْتُ أَنَا وَ السَّاعَةُ كَهَاتَيْنِ - و أشارَ بِالْوُسْطَى وَ السَّبَّابَةِ» برانگیخته شدم در حالی که من و قیامت مانند این دو می باشند. پس از آن دو انگشت نشانه و میانه خود را نشان دادند. یا می فرمایند: «بُعِثْتُ وَ السَّاعَةُ كَفَرَسِي رِهَانٍ يَسْبِقُ أَحَدَهُمَا صَاحِبُهُ بِأَدْنَاهِ ، إِنْ كَانَتِ السَّاعَةُ لَتَسْبِقُنِي إِلَيْكُمْ!» من برانگیخته شدم و فاصله بعثت من و قیامت مانند دو اسب مسابقه اند که یکی از دیگری فقط گوشش جلوتر باشد؛ نزدیک بود قیامت از من به سوی شما پیشی گیرد. امام صادق «علیه السلام» می فرمایند: رسول خدا «صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ» بر فراز منبر برآمد و در حالی که رنگ از چهره اش پریده بود رو ب مردم نموده، فرمود: يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ إِنِّي إِنَّمَا بُعِثْتُ أَنَا وَ السَّاعَةُ كَهَاتَيْنِ قَالَ ثُمَّ ضَمَّ السَّبَّابَتَيْنِ ثُمَّ قَالَ يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ إِنَّ أَفْضَلَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ وَ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ. ای مسلمانان بعثت من با قیامت مانند این دو انگشتم توأم است- و دو انگشت سبابه خود را کنار هم قرار داد-. سپس فرمود: ای مسلمانان همانا برترین روش، روش محمد است، و بهترین گفتار، کتاب خدا است. از حضرت علی «علیه السلام» داریم: «إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ مُحَمَّدًا «صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ» عَلَمًا لِلسَّاعَةِ، وَ مُبَشِّرًا بِالْجَنَّةِ، وَ مُنْذِرًا بِالْعُقُوبَةِ» خداوند محمد «صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ» را نشانه رستاخیز قرار داد و نویددهنده بهشت و بیم دهنده از کیفر. و یا می فرمایند: «أَنْتُمْ وَ السَّاعَةُ فِي قَرْنٍ» شما و قیامت به یک ریسمان بسته شده اید و از هم جدا نمی مانید. و نیز می فرمایند: «أَسْفَرَتِ السَّاعَةُ عَن وَجْهِهَا، وَ ظَهَرَتِ الْعَلَامَةُ لِمَنْ تَوَسَّمَهَا.» قیامت، چهره خویش را آشکار کرده و نشانه آن برای هوشمندان علامت شناس هویدا گشته است.

انسان آخرالزمانی و ظرفیت گسترده آن

2- آری! با توجه به روایات فوق، با آغاز اسلام، به یک معنا آخرالزمان شروع شده، بدین معنا که بشریت در این زمانه در نهایی ترین حضور و وسیع ترین ظرفیت قرار دارد تا آن جایی که می تواند ظرفیت آخرالزمانی و قیامتی خود را احساس کند که همان درک «حضور بیکرانه اکنون جاودانه اش» می باشد و این زمان همان زمان و هنگامه ای است که اگر انسان جواب ظرفیت وسیع خود را با آخرین وحی الهی ندهد، احساس پوچی و نیست انگاری می کند.

خواندن همان، و نزول وحی همان

3- سوره «العلق» جایگاه آخرین وحی الهی را روشن می کند، به همان معنایی که فرشته وحی بر رسول خدا «صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ» نازل شد و از آن حضرت خواست که فقط بخواند، بدون آن که در آن خواندن، خواندن متنی در میان باشد، و رسول خدا «صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ» همین که شروع به خواندن کردند، کلمات قرآن همراه با معانی قدسی آن بر زبان شان جاری شد و گوش مبارکشان آن کلمات را شنید، کلماتی که قلب، متوجه حقیقت آن بود و عقل آن حضرت معنای آن آیات را به عمیق ترین شکل ممکنه درک می کرد.

زندگی با حضور در فضای آخرین وحی الهی

4- همه انسان‌ها به دنبال آن هستند که مرحله نهایی کمال خود را بشناسند و زندگی را در مسیر به دست‌آوردن آن مصرف کنند، و این آغاز زندگی است. آغازی که با حضور در فضای آخرین وحی الهی برای این بشر پیش آمده است، تا زندگی‌اش از پوچی به سوی رستگاری و کشف راز هستی جلو و جلوتر رود.

سوره علق و نهایی‌ترین حضور

5- درک این‌که ما با اسلام در تاریخی نو و در توحیدی عمیق‌تر قرار می‌گیریم، آن هم عمیق‌تر از توحیدی که دیگر ادیان الهی در آن قرار داشتند امر مهمی است و به همین اندازه امکان عبور از توهمات آخرالزمانی که بسی ظلمانی‌تر و غلیظ‌تر است، بیشتر فراهم است و البته به ندرت پیش می‌آید که انسان‌ها مانند مولای‌مان علی «علیه‌السلام» و در کنار حضرت، مانند جناب سلمان و اباذر و مقداد و یاسر متوجه شوند چگونه تاریخ در حال حضوری است نو، آن‌طور که در این زمانه شهدا متوجه آن شدند و خداوند از حیات خاص آن‌ها در این تاریخ خبر داد و فرمود: «بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزُقُونَ» آن‌ها در حیاتی جدید وارد شدند که نه مانند افراد زنده در دنیا زنده‌اند و نه مانند رفتگان از این دنیا، تنها در حیات برزخی و قیامتی هستند. با توجه به این امر چرا با حضور در سوره «علق» متوجه حضوری جدید و آغازی نو نباشیم که نهایی‌ترین حضور در این زمانه است؟

نسبت هوش مصنوعی با انسان!؟

6- با حضور در توحید آخرین دین و عبور از ظلمانی‌ترین توهمات، این انسان است که باید مواظب باشد هوش مصنوعی محور زندگی او را در اختیار نگیرد. زیرا انسان مدرن با حضوری که در علوم دقیقه پیدا کرده و با محور قراردادن محاسبه‌های عقل ریاضی و قراردادن ابزارهای الکترونیکی در زندگی خود، در امتداد همان حضور، هوش مصنوعی به میان آمد. حال این انسان است و تصویری که از دست‌آوردهای جدید زندگی الکترونیکی خود دارد که آیا هوش مصنوعی را جانشین انسان کند و یا با نگاه توحیدی ناب اسلامی و با نظر به سنت‌های جاری در عالم، مواظب باشد ابزارهایی مانند هوش مصنوعی موجب هرچه بیشتر رشد توهمات انسان نگردد و در نتیجه از این طریق انسان را در اختیار بگیرد.

انسان و امکانات دیگر و ربّ اکرم

7- بحث در تفاوت تفکر محاسبه‌گر است با تفکری که با درک معنویات عالم، آینده خود را مدیریت می‌کند، در حالی که تکنولوژی، حاصل تفکر محاسبه‌گر است و در آخرین صورت آن در این زمان با هوش مصنوعی روبه‌رو هستیم و در این صورت اگر انسان آینده در مسیری پای گذارد که در محدوده تفکر محاسبه‌گر باشد، این انسان و هوش مصنوعی در همدیگر منحل می‌شوند و در عمل، هوش مصنوعی رقیب چنین انسانی می‌گردد، یعنی انسانی که در حدّ انسان محاسبه‌گر تقلیل یافته. مثل آن‌که خود ما جوانان با هوش خود را به کامپیوتر توصیف می‌کنیم. بدین معنا در واقع می‌گوییم این جوان به دستگاه محاسبه‌گر شبیه است. در رقابت بین انسان با هوش مصنوعی که محور همه چیز محاسبه‌گری ریاضی مدّ نظر است، البته هوش مصنوعی انسان را مقهور خود می‌کند، مگر آن‌که انسان متوجه باشد امکانات دیگری دارد و «ربّ اکرم» او بنا دارد آن امکانات را با او در میان بگذارد تا امکان اندیشیدن به موضوعاتی که ماورای اندیشیدن به موضوعات محاسباتی است برایش پیش آید و این با توحید آخرین وحی الهی به عالی‌ترین نحوه شکل می‌گیرد. انسان در این حالت متوجه می‌شود علاوه بر آنچه کامپیوتر و هوش مصنوعی به او می‌دهد، امکانات دیگری هم دارد، این انسان مقهور هوش مصنوعی نمی‌شود.

خطر بلعیده‌شدن بشر جدید با تکنولوژی

8- در نظر به انسان آینده و انسان آخرالزمانی، بحث در آن است که آیا آن انسان به آینده تکنولوژی می‌اندیشد و یا به آینده خودش و امکاناتی که وحی الهی در مقابلش قرار داده تا از طریق تکنولوژی بلعیده نشود و تنها نسبتی با تکنولوژی داشته باشد و این در صورتی است که خود را تا محدوده عقل تکنیکی تقلیل ندهد و «باسم ربّ» خود نظر کند که ربّ اکرم است. آیا نباید با نظر به توحید آخرین وحی الهی متوجه باشیم با غفلت از «اسم ربّ» کار انسان به بلعیده شدن توسط تکنولوژی می‌انجامد و این هوش مصنوعی است که آینده بشر را در دست می‌گیرد؟

انقلاب اسلامی و نجات از سیطره هوش مصنوعی

9- با توجه به این نکات باید متوجه بود در این آخرین زمان، این انقلاب اسلامی است که با توحید آخرین دین بنا دارد سرنوشت بشر جدید را از بلعیده شدن توسط تکنولوژی نجات دهد. توحید آخرالزمانی انقلاب اسلامی، راه‌هایی جدید و بسیار متعالی در مقابل انسان قرار می‌دهد، به همان معنایی که فرمود: «عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ» یعنی انسان آخرالزمانی را به حقایق آگاه می‌کند که خودش از آن آگاهی نداشت و راه نجات از سیطره اموری مانند هوش مصنوعی آن است که میدان در اختیار موحدان باشد که متوجه امکانات متعالی انسان نیز باشند.

فراتر از تکنولوژی

10- آری! تکنیک‌های هوشمند به یک معنا زندگی انسان را در اختیار می‌گیرند برای دستکاری کردن خود انسان و مسیری است برای انحلال انسان، مگر آن‌که به نور توحید اسلامی، انسان بتواند خود را فراتر از تکنولوژی حفظ کند که در این زمانه انقلاب اسلامی این مهم را به عهده گرفته و سوره «علق» حکایت توجه به آغاز تاریخ توحیدی خاصی است، تا به جای آن‌که انسان گرفتار خرافات آخرالزمانی گردد، به «اسم ربّ» نظر کند و در ابعاد متعالی‌اش رشد نماید. زیرا پروردگار ما بنا دارد ما را به خودمان وا نگذارد تا مانند جهان بی‌پروردگار سرگردان باشیم.

جایگاه آخرین وحی

11- سوره «علق» برای عبور انسان است از خرافات دیروز و عبور از جهانی که خدا به حاشیه رفته و از این جهت این سوره با توجه دادن به جایگاه آخرین وحی، برای هر مرحله از زندگی بشر و برای هر تاریخی حرف‌هایی دارد. کافی است به پیام آن سوره همچون نبی اکرم «صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ» گوش فرا دهیم و بخوانیم آنچه را خداوند در مقابل ما قرار داده است.

والسلام علیکم ورحمة الله و برکاته